

*Obavijest***Međunarodni studentski seminar:
Škola demokracije za studente iz Tuzle, Zagreba i Banja
Luka**

Banja Luka, 26-30. travnja 2004.

Drugu po redu *Školu demokracije*, koja je u Banja Luci od 26. do 30. travnja okupila studente iz Bosne i Hercegovine i Hrvatske, organizirala je Zaklada Friedrich Ebert – Ured u Banja Luci, u suradnji sa Centrom za međunarodne studije iz Zagreba i Centrom za međunarodne odnose iz Banja Luke. U radu škole sudjelovali su studenti Filozofskog fakulteta iz Tuzle, Fakulteta političkih znanosti iz Zagreba, te Filozofskog i Pravnog fakulteta iz Banja Luke.

U uvodnom predavanju, dr. Miodrag Živanović s Filozofskog fakulteta iz Banja Luke, govoreći o mogućnostima i ograničenjima demokracije u BiH, istaknuo je postojanje pet, kako ih je nazvao, blokova ograničenja: ustavno-pravno ustrojstvo države, ekonomska ograničenja, politički problemi, problemi socijalne snage i strukture te nesloboda medija.

Predavanje o euroatlantskim odnosima u novom svjetskom poretku doc. dr. Lidija Čehulić s Fakulteta političkih znanosti započela je kratkim osvrtom na bipolarno razdoblje međunarodnih odnosa, ocrtavajući karakteristike dvaju suprostavljenih blokova sve do 1989/1990. godine, kada su nastupile promjene u tri sfere: geopolitičkoj, geostrategijskoj i geoekonomskoj. U nastavku je definirala glavne odrednice Bushove velike strategije: borbu protiv terorizma, preventivni napad, američko proglašenje prava unilateralne akcije, transformaciju NATO saveza te redefiniranje pojma suverenosti.

Drugi dan škole otvorio je prof. dr. Radovan Vukadinović predavanjem o američko-ruskim odnosima u novom svjetskom poretku. Prof. Vukadinović istaknuo je činjenicu da Rusija više nije supersila, centar svjetske moći, već zemlja čije su granice pomaknute tisuću kilometara prema istoku, zemlja koja je izgubila Baltik, azijske republike, veliki dio nafte i sirovina, zemlja koja pomalo shvaća da bez američkih investicija nema budućnosti. Za Rusiju se prije može reći da će biti regionalna sila, ostavljena sa strane od nekog vodećeg mjesta u svjetskom poretku, zaključio je prof. Vukadinović.

Javnost kao faktor demokracije, predavanje koje je imalo oblik dijaloga između studenata i predavača, održao je Miloš Šolaja iz Centra za međunarodne odnose iz Banja Luke. Što je javnost, kako je nastala, što je javno mnijenje, kakva je uloga medija u oblikovanju javnog mnijenja, kakvo je stanje glede slobode medija na našim prostorima, samo su neka od pitanja kojima se odgovor tražio kroz bogatu studentsku raspravu i iznošenje različitih iskustava.

Ismet Sefija s Univerziteta iz Tuzle održao je zanimljivo predavanje o civilnom društvu u BiH, o kojem možemo, kako je istaknuo, govoriti tek od

1991/92. godine. Jedini funkcionalni element civilnoga društva u BiH predstavljaju nevladine organizacije. Etnificiranost društvenih struktura, problem odnosa država-civilno društvo, te problem legitimiteta civilnih inicijativa predstavljaju najveće prepreke razvoju civilnog društva u BiH.

Drugi dan *Škole demokracije* završio je posjetom Generalnom konzulatu Republike Hrvatske u Banja Luci, za vrijeme kojeg su sudionici imali priliku razgovarati s generalnim konzulom, Ivanom Lepoglavcem, o iskustvima u uspostavljanju privredne suradnje između BiH i Hrvatske, kao i o problemima oko realizacije povratka izbjeglica.

O nacionalnoj sigurnosti RH u kontekstu regionalne sigurnosti i ulozi Organizacije za europsku sigurnost i suradnju, govorio je prof. dr. Siniša Tatalović s Fakulteta političkih znanosti iz Zagreba. Na kronološki put kroz povijest OESS-a, prof. dr. Tatalović krenuo je od samog nastanka organizacije, 1975, pa sve do današnjih dana. Drugi dio predavanja pružio je sudionicima uvid u reformu Oružanih snaga RH, kao važnog preduvjeta za dostizanje NATO standarda.

Dr. Stjepan Malović i dr. Gordana Vilović svojim su predavanjima o etici u novinarstvu dotaknuli osnovne pretpostavke etičnosti: slobodu medija, slobodu izražavanja, pluralitet vlasništva, istinitost, točnost, nepristranost, važnu ulogu novinara, poštovanje temeljnih prava i sloboda čovjeka. U sklopu studentske radionice približili su studentima spomenutu tematiku kroz primjere neetičnosti prilikom svakodnevnog izvještavanja medija s područja Hrvatske i Bosne i Hercegovine.

"Teorije zavjere u političkim odnosima" i "Ženske studije", predavanja doc. dr. Vlatka Cvrtila i prof. dr. Smiljane Leinert- Novosel, izazvala su veliko zanimanje i interes studenata.

Dr. Cvrtila je istaknuo činjenicu da je napopularniji pristup teoriji zavjere u SAD-u, gdje su najčešće korištene teme u zadnje tri godine vezane uz terorističke napade. Primjerom je pokazao jednu od teorija vezanih uz rušenje *blizanaca* u New Yorku, potaknuvši studente na promišljanje vlastitih teorija zavjere.

Kakav je danas društveni položaj žena u politici, što je uvjetovalo da bude takav, što EU očekuje od nas u tom pogledu, što je s položajem žena u društvu, samo su neka od pitanja koja je dr. Smiljana Leinert-Novosel dotaknula svojim predavanjem. Istaknula je i činjenicu da se o pravima i položaju žena treba češće govoriti te da je potrebno poduzimati konkretne korake za poboljšavanje spomenutih prava.

Gostimir Popović i Branko Vignjević iz Ministarstva obrane Republike Srpske održali su zajedničko predavanje objedinjujući dvije teme: odgovornost u demokratskom društvu i demokratizacija u regiji i reformu vojnih snaga u BiH i proces pridruživanja Partnerstvu za mir.

S demokratskim nadzorom nad sigurnosnim sustavom, drugim predavanjem doc. dr. Vlatka Cvrtila, započeo je zadnji dan *Škole demokracije*. Prihvaćanjem činjenice da civilni nadzor nad sigurnosnim sustavom nije dao zadovoljavajuće rezultate, prešlo se na *security sector reform*, u sklopu koje si-

gurnost postaje temeljni element razvoja. Dr. Cvrtila je istaknuo da se *security sector reform* usmjerava prema određenim potrebama države za sigurnošću. Polazeći od novog pristupa prijetnja više nije glavni element za definiranje sustava, to mjesto zauzeli su resursi.

Mr. sc. Lidija Kos-Stanišić s Fakulteta političkih znanosti govoreći o demokratizaciji na primjeru Latinske Amerike, geografski je odredila spomenuto područje, te spomenula tri vala i dva kontravala u procesu demokratizacije. Prilikom konsolidiranja demokracije, u Latinskoj Americi susreću se s tranzicijskim, kontekstualnim (specifični problem određene države) i sustavnim problemima.

Posljednja dva predavanja ovogodišnje *Škole demokracije* održali su doc. dr. Ljiljana Mijović, sudac BiH pri Europskom sudu za ljudska prava u Strasbourgu, na temu "Demokracija i ljudska prava", te dr. Radule Knežević, koji je na Filozofskom fakultetu održao zanimljivo predavanje o političkoj kulturi demokracije.

Drugo generaciji studenata pružila se nesvakidašnja prilika da sudjelujući u izvrsno organiziranom međunarodnom seminaru, *Školi demokracije*, prevladamo barijere prošlosti, barijere rata koje nas još uvijek dijele. Najznačajniji rezultat škole je petodnevno druženje, uspostava dijaloga i razmjena mišljenja s kolegama iz susjedne zemlje. Možda to izgleda kao mali doprinos izgradnji i jačanju demokracije i dobrosusjedskih odnosa na ovim područjima, ali važno je istaknuti da se i malim koracima gradi put u budućnost. Upravo iz tog razloga vjerujemo da će *Škola demokracije* postati tradicionalna, te okupiti još mnogo generacija u razmjeni iskustava, mišljenja i stvaranju otvorenog dijaloga.

Dana Luša